

عرضه و تقاضای صنعت فولاد در سال ۹۲

سال ۹۱ برای اکثر صنایع کشور سالی پرتلاطم بود. صنعت فولاد کشور نیز از این نوسانات در امان نبود. قیمت شمش و محصولات فولادی در این سال تحت تاثیر عواملی مانند نوسانات قیمت ارز، سیاست‌های داخلی و خارجی، قیمت مواد اولیه و... فراز و نشیب زیادی را به خود دید که باعث شد مدیران این صنعت نسبت به تغییرات محیط پیرامون حساس‌تر از قبل شوند.

امروز چالش اصلی بنگاه‌ها، کسب چشم‌اندازی صحیح و تحلیلی منطقی از عوامل آتی عرضه و تقاضا در صنعت فولاد است، طبیعی است که پیش‌بینی آینده یک صنعت حتی در با ثبات‌ترین اقتصادها نیز امری مشکل باشد، اما بررسی تک تک عوامل عرضه و تقاضا در صنعت فولاد، زمینه‌ای را برای کاهش ریسک و برنامه‌ریزی آگاهانه جهت بهره‌مندی از فرصت‌ها و مقابله با تهدیدهای در حال شکل‌گیری فراهم می‌کند. این یادداشت سعی در جمع‌بندی کلی و پیش‌بینی وضعیت صنعت فولاد کشور در سال پیش رو ندارد، بلکه به عنوان تحقیقی مبتنی بر آمار، سعی در آنالیز عوامل موثر بر عرضه و تقاضای صنعت فولاد کشور در سال ۹۲ دارد. بدیهی است که مطالعه مستمر و آگاهی در خصوص تحولات بازار و عوامل عرضه و تقاضا باید همواره جزو اولویت‌های اول مدیران ارشد صنعت فولاد و پشتوانه برنامه‌های استراتژیک ایشان باشد.

عوامل عرضه و تقاضای فولاد کشور

بر اساس آمار انجمن جهانی فولاد، ایران در ماه‌های ابتدایی ۲۰۱۳ رکورددار رشد تولید فولاد در جهان بوده و با پیشی گرفتن از کشورهای انگلیس و اسپانیا و کانادا از رتبه ۱۷ به رتبه ۱۵ تولیدکنندگان فولاد جهان رسید. تولید فولاد خام در سال ۹۱ با رشد ۱۰ درصدی نسبت به سال قبل به ۸/۱۴ میلیون تن رسید.

ورود فولاد سازان بزرگ و کوچک بخش‌های دولتی و خصوصی به عرصه تولید، به همراه طرح‌های توسعه فولاد سازان بزرگ مانند ذوب آهن، فولاد مبارکه، فولاد خوزستان، و فولاد خراسان که در سال ۹۲ به بهره‌برداری می‌رسد، حاکی از تداوم رشد تولید فولاد خام در سال پیش رو خواهد بود. بنا به آمار رسمی وزارت صنعت، معدن و تجارت تعداد طرح‌های در حال اجرای فولاد خام حدود ۱۰۰ طرح با ظرفیت ۳۲ میلیون تن است که ۲۱ طرح دارای پیشرفتگی از ۶۱ تا ۹۹ درصد است.

همچنین ۲۵۵ طرح برای محصولات فولادی (نورد و ...) در حال اجرا است که از این تعداد ۶۹ طرح دارای پیشرفت ۶۱ تا ۹۹ درصدی است. از جمله مهم‌ترین طرح‌های جدیدالاحداث یا نزدیک به بهره‌برداری فولاد خام در سال ۹۲ می‌توان به طرح فولاد غدیر ایرانیان، فولاد ارفع، فولاد هرمزگان، فولاد ازنا، فولاد کاوه جنوب کیش، طرح توسعه فولاد مبارکه و فولاد سبا، طرح توسعه ذوب آهن، فاز ۲ فولادسازی توسعه

فولاد خراسان، توسعه فولاد خوزستان، فولاد قائن، فولاد چهارمحال، فولاد شادگان، فولاد میانه، مجتمع ذوب آهن پاسارگاد، ذوب آهن فرامان کرمانشاه، طرح توسعه فولاد نطنز و ... اشاره نمود. بنابراین انتظار می‌رود در بدبینانه‌ترین حالت ۲ و در خوشبینانه‌ترین حالت ۵ میلیون تن به ظرفیت تولید فولاد خام کشور در سال ۹۲ اضافه شود؛ بنابراین برای مصرف تولیدات و ظرفیت‌های فوق بهتر است زمینه مصرف و بازار تقاضای آنها نیز در بازار داخلی و خارجی فراهم شود.

از طرفی مصرف محصولات فولادی کشور در ۱۱ ماه سال ۹۱ حدود ۱۸ میلیون تن بوده که نسبت به سال قبل ۹ درصد کاهش داشته است (دبیر انجمن تولیدکنندگان فولاد ایران ۹۱/۱۲/۲۶). با احتساب اسفند ماه، مصرف فولاد حدود ۱۹/۶ میلیون تن و سرانه مصرف فولاد در سال ۹۱ (با احتساب جمعیت ۷۵ میلیون نفر)

۲۶۱ کیلوگرم است که نسبت به سال ۹۰ روند کاهشی را نشان می‌دهد. هر چند در آمار و ارقام برخی از مسوولان صنعت، پیش‌بینی افزایش سرانه مصرف فولاد تا ۳۵۰، ۴۰۰ و حتی ۵۰۰ کیلوگرم بیان شده است، اما جهش به اعداد فوق دست کم در کوتاه مدت دور از ذهن است. همچنین در چشم‌انداز سال ۹۲ نشانی از رشد قابل‌ملاحظه در مصرف فولاد کشور دیده نمی‌شود. طی سال‌های گذشته مهم‌ترین مصرف‌کننده فولاد در کشور، دولت و پروژه‌های عمرانی دولتی بوده است، در حالی که در بودجه سال ۹۲ سهم طرح‌های عمرانی کمتر و سهم هزینه‌های جاری بیشتر شده است. دولت در چند ماه پایانی به اتمام طرح‌ها فکر می‌کند نه افتتاح طرح‌های جدید. در بخش مسکن نیز کارشناسان پیش‌بینی می‌کنند که بعد از نوسانات بی‌سابقه یکی دو سال اخیر بازار مسکن وارد رکودی مشابه سال‌های ۸۷ و ۸۸ می‌شود. پروژه‌های مسکن مهر نیز رو به پایان بوده یا مراحل سفت کاری را گذرانده است. بالاخره صنعت خودرو به عنوان دیگر مصرف‌کننده عمده محصولات فولادی افت بی‌سابقه‌ای را در سال ۹۱ تجربه کرده و در حالت خوشبینانه ظرف یک سال آینده تنها می‌تواند به جایگاه یک سال قبل خود بازگردد؛ بنابراین پیش‌بینی می‌شود سال ۹۲ رشد قابل‌توجهی را در مصرف فولاد در کشور شاهد نباشیم.